

Marknadskontroll av äventyrsbanor

Höghöjds- och äventyrsbanor inklusive zip-lines

2016:04 Marknadskontroll av äventyrsbanor
Konsumentverket 2016

Ansvarig handläggare: Kerstin Jönsson

Förord

Konsumentverket är en av flera myndigheter som ska utföra marknadskontroll och genom detta se till att varor och tjänster som säljs uppfyller krav på säkerhet, hälsa, miljö och andra lagstadgade egenskaper. Marknadskontrollerna grundar sig på produktsäkerhetslagen (2004:451).

Marknadskontroller syftar också till att säkerställa att konkurrensförhållandena mellan företag är lika. Oseriösa näringsidkare ska inte få skaffa sig konkurrensfördelar i form av lägre priser eller annat genom att sälja produkter som inte är säkra. Därmed ska marknadskontroller i förlängningen också bidra till att EU:s inre marknad fungerar effektivt.

Denna rapport visar resultatet av den tredje delen av en stor marknadskontroll där del ett utgjorde kontroll av klättringsaktiviteter och del två kontroll av personlig skyddsutrustning.

Innehållsförteckning

Förord.....	3
1 Sammanfattning	5
2 Summary	6
3 Bakgrund.....	7
3.1 Rättslig reglering	7
3.2 Skadestatistik	7
3.3 Syfte	8
3.4 Målgrupp	8
4 Metod	9
4.1 Genomförande.....	9
4.2 Värderingsmodell	9
4.3 Riskbedömning	10
5 Resultat	11
5.1 Besiktningar	12
5.2 Analys	12
5.3 Slutsatser	12
Bilaga 1. Information om marknads kontroll	13
Bilaga 2. Begäran om uppgifter angående äventyrstjänster	18

1 Sammanfattning

Att klättra i höghöjdsbanor, äventyrsbanor eller åka zip-lines är aktiviteter som har blivit mer och mer populära, både att utföra enskilt eller som gruppaktivitet. Detta i kombination med att det finns kända olyckor av allvarlig karaktär kopplade till tjänster inom detta område är bakgrunden till att Konsumentverket tog initiativ till den här marknadskontrollen.

Tjänst som erbjuds konsument skall uppfylla produktsäkerhetslagens (2004:451) (PSL) krav på säkra tjänster. Lagens syfte är att förhindra att varor och utförandet av tjänster orsakar skada på person. Förutom PSL finns för höghöjds- och äventyrsbanor samt zip-lines även tillämpliga standarder och normer för anläggningar och aktivitetens genomförande.

Syftet med marknadskontrollen är att verifiera aktörernas förebyggande säkerhetsarbete och att de vidtar åtgärder där brister har konstaterats. Den primära målgruppen för kontrollen är näringsidkare. Konsumenter blir en indirekt målgrupp.

Efter inventering på webben valdes 27 företag ut för att ingå i marknadskontrollen. Den inleddes med en informationsinsats för att sprida kunskap om PSL samt vad näringsidkaren bör tänka på när denne tillhandahåller denna typ av tjänster. I nästa steg skickades ett brev i form av ”Begäran om uppgifter” där näringsidkaren uppmanades att besvara frågor om kompetens och förebyggande säkerhetsarbete.

En värderingsmodell togs fram där frågor har viktats i skala 1-3 och svaren värderats i skala 1-4.

Resultat och analys

Ingen av anläggningarna hade allvarliga brister. Av de 27 företagen är det fyra som inte längre bedriver verksamhet och ett som ingår i ett större företags verksamhet. Av 23 företag har tre haft brister där man kompletterat och rättat till sina brister/rutiner. Påpekanden om områden som kan förbättras har skickats till nio företag. De åtta företag som bedöms uppfylla kraven har endast fått en bedömning av sin verksamhet. För de tre företag som inte har verksamhet gjordes ingen riskbedömning men en av dem fick ett påpekande där Konsumentverket förutsätter att de för den planerade verksamheten följer de säkerhetskrav som gäller. Det är en säkerhetsbrist att anläggningarna inte har besiktigats av tredje part alternativt godkända besiktningsmän, vilket kan förklaras med att det råder brist på godkända besiktningsmän i Sverige. Konsumentverket uppmanar branschen att åtgärda denna brist. Aktörerna visar god vilja till att göra rätt och svarsfrekvensen har varit hög.

2 Summary

Climbing rope courses, adventure trails or ride zip-lines are activities that have become popular, both to perform individually or as a group activity. This, combined with the known serious incidents related to the services in this area are the main reasons for the Swedish Consumer Agency to initiate the market surveillance.

Services offered to consumers are to live up to the Product Safety Act (2004: 451) (PSA) requirements for safe services. The law's purpose is to prevent that products and services cause personal injury. In addition to the PSA there are applicable standards of facilities and activity implementation.

The purpose of the inspection is to verify that the business have preventive procedures in place and that they take measures of found safety risks. The primary target group of the control is professionals who provide services. Consumers will be an indirect target audience.

After the inventory of the business on the web, 27 companies were selected to be part of the market surveillance. The Consumer Agency started with an information campaign to disseminate knowledge of the PSA and what the traders ought to think about when providing this type of service. In the next step we sent a letter with "request for information" where the companies were asked to answer questions about skills and preventive actions from safety perspective.

An evaluation model was developed in which the questions were weighted on the scale of 1-3 and the responses were validated at a scale of 1-4.

Results and analysis

None of the operators showed serious safety risks/deficiencies in the preventive safety work. Out of the 27 companies it is 4 which no longer operates. Of the 23 remaining companies 3 had identified safety risks not addressed which were supplemented and corrected. Remarks about areas for improvement have been sent to nine companies. The eight companies with no remarks received an assessment of their business. For the four companies that have no business were no risk assessment. One of them got a remark in which the Consumer Agency requires that if the activities were to start up again the planned activity shall comply with the safety requirements. It is a lack of safety that the facilities have not been inspected by a third party alternative approved inspectors, which can be explained that there is a lack of authorized inspectors in Sweden. Consumer Agency urges the industry to address this shortcoming. The business show that the intention is to be compliant and the response rate has been high

3 Bakgrund

Denna rapport redogör för marknads kontroll av äventyrsbanor och är den tredje och sista delen av en större marknads kontroll som omfattade även klättringsaktiviteter (del 1) och kontroll av personlig skyddsutrustning (del 2).

Att klättra i höghöjdsbanor, äventyrsbanor eller åka zip-lines är aktiviteter som har blivit mer och mer populära, både att utföra enskilt eller som gruppaktivitet. Det är aktiviteter som ställer fysiska krav på utövaren. Både skyddsutrustning och säkerhetsrutiner spelar en central roll för att förhindra att allvarliga olyckor inträffar. Denna rapport belyser endast kontrollen av höghöjds- och äventyrsbanor inklusive zip-lines.

Antalet anläggningar som erbjuder klättring, äventyrsbanor, zip-lines och höghöjdsbanor har ökat under senare tid i takt med att konsumenter söker sig till äventyrs- och upplevelseturism. Konsumentverket ser en ökad risk då en lukrativ marknad också öppnar upp för mindre seriösa aktörer. Det finns också kända olyckor av allvarlig karaktär kopplade till tjänster inom detta område.

Vid en inventering på webben kunde konstateras att några tjänste-leverantörer friskrev sig från ansvar, vilket inte är förenligt med PSL. Ett fåtal av dessa lät även konsumenten skriva under ett avtal där konsumenten påtog sig allt ansvar för aktiviteten.

3.1 Rättslig reglering

Konsumentverket är tillsynsmyndighet enligt PSL för produktsäkerhetslagen där tjänster ingår och därmed aktiviteter som till exempel höghöjds- och äventyrsbanor samt zip-lines. En tjänst som erbjuds konsument skall uppfylla kraven om säkra tjänster i PSL. Lagens syfte är att förhindra att varor och tjänster orsakar skada på person. Lagen anger även särskilt i 10 § bedömningsgrunder för hur en tjänst utförs och vilken information som näringsidkaren ska lämna till konsument etc. Förutom PSL finns för höghöjds- och äventyrsbanor samt zip-lines även tillämpliga standarder och normer för anläggningar och aktiviteter genomförande.

För zip-lines har Konsumentverket ett delat ansvar med Polismyndigheten, där vi utövar tillsyn i förebyggande syfte.

3.2 Skadestatistik

Konsumentverket har tillgång till Socialstyrelsens skadedatabas IDB (Injury Data Base). Det är dock svårt att utläsa olyckor specifikt för höghöjdsbanor och äventyrsbanor och zip-lines.

3.3 Syfte

Syftet med kontrollen är att

- verifiera att aktörer inom aktiviteter där fallskyddsutrustning används har ett bra förebyggande säkerhetsarbete och tillhandahåller säkra tjänster
- säkerställa att relevant kunskap finns hos näringsidkaren med avseende på krav på dokumentation och märkning.

3.4 Målgrupp

Den primära målgruppen är näringsidkare som tillhandahåller tjänster med höghöjds- och äventyrsbanor samt zip-lines. Konsumenter blir en indirekt målgrupp.

4 Metod

4.1 Genomförande

För att finna aktörer inom denna bransch gjordes en inventering på webben. Efter inventering valdes 27 företag ut för att ingå i kontrollen. Marknadskontrollen inleddes med en informationsinsats för att sprida kunskap om produktsäkerhetslagen samt vad näringsidkaren bör tänka på då denne tillhandahåller denna typ av tjänster, se bilaga 1. I nästa steg skickades ett brev med "Begäran om uppgifter" där näringsidkaren uppmanades att besvara frågor om kompetens och förebyggande säkerhetsarbete, se bilaga 2. Svaren värderades utifrån en värderingsmodell, se 4.2, och en riskbedömning gjordes, se 4.3, för varje anläggning.

4.2 Värderingsmodell

För att kunna bedöma inkomna svar skapades en värderingsmodell som låg till grund för riskbedömning. Frågorna viktades i skala 1-3 och svaren validerades i skala 1-4. Faktorerna multiplicerades med varandra och summerades för att erhålla ett helhetsvärde.

<p><u>Vikt</u> (Bedömning inom parentes efter område):</p> <p>1 = låg/mindre vikt för säkerheten</p> <p>2 = medelvikt för säkerheten</p> <p>3 = hög vikt för säkerheten</p>	<p><u>Redovisning:</u></p> <p>1 = information saknas</p> <p>2 = bristfällig information</p> <p>3 = acceptabel information</p> <p>4 = bra information</p>
---	--

Tabell 1. Exempel på validering av svar. Maxpoäng = 100

	Beskr. av verksamhet (1)	Regler Konsument ex. ålder, funktion (2)	Säkerhetsinformation (3)	Rutiner övervakning a konsument (2)	Risakanalys / säkerhetsarbete (3)	Uppföljning av olyckor (2)	Hur hanteras PSU? (3)	Personalen kompetens (3)	Räddningsplan / krisplan (1)	Rutiner för att visa att anläggning är säker (3)	Idrifttagande besiktning (2)	Summa (maxpoäng 100)
Exempel på poäng svar	3	3	3	3	3	2,5	3	3	2,5	3	3	73,5

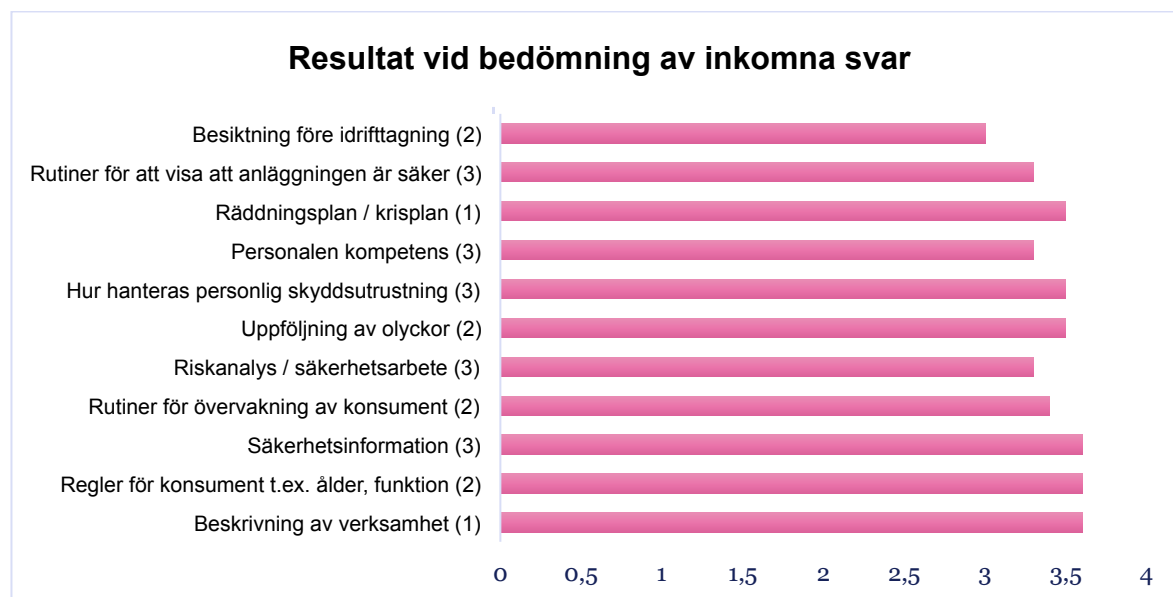
4.3 Riskbedömning

En bedömning av företagets svar i kombination med resultatet i poäng av de värderade svaren gav följande svar från Konsumentverket:

- Mindre än 60 poäng: brister måste åtgärdas innan ärendet kunde avslutas.
- Poäng 61 - 74: ärendet kunde avslutas med påpekande om att åtgärda brister.
- Poäng 75 och mer: företaget bedömdes ha tillräckligt bra förebyggande säkerhetsarbete för att ärendet skulle kunna avslutas.

5 Resultat

Tabell 2. Bilden visar den genomsnittliga värderingspoängen för varje fråga och företag.

Av de 27 företag som fått brev hade fyra företag slutat med denna typ av aktiviteter. Två anläggningar redovisades av samme aktör och två företag var under avveckling eller ombyggnad. Konsumentverket har gjort en komplett bedömning av 20 företag.

Ingen av anläggningarna hade allvarliga brister. Av 23 företag har tre haft brister där man kompletterat och rättat till sina brister/rutiner. Påpekanden om områden som kan förbättras har skickats till nio företag. De åtta företag som bedöms uppfylla kraven har endast fått en bedömning av sin verksamhet. För de tre företag som inte har verksamhet gjordes ingen riskbedömning. Ett av dem fick dock ett påpekande där Konsumentverket förutsätter att de för den planerade verksamheten följer de säkerhetskrav som gäller.

5.1 Besiktningar

Alla företag redovisade någon form av besiktning och kontroll av anläggningarna. Eftersom det är brist på besiktningskunniga i Sverige så har flera gjort egenbesiktning. Kvaliteten i kontrollerna är troligen varierande eftersom kunskapen hos de som besiktigat skiftar. I Sverige finns idag inte några ackrediterade besiktningsorgan för äventyrsbanor. Några av företagen har angett att de ska uppgradera sin kunskap genom utbildning av ERCA¹.

Anläggningarna har besiktigats enligt följande:

- En tredjedel av anläggningarna har egen kontroll.
- En tredjedel av anläggningarna har anlitat bolag som tillverkar äventyrsbanor för besiktning.
- Knappt en tredjedel har anlitat besiktningsföretag (ackrediterade mot exempelvis bygg, lekplatser etc.)
- Två företag har anlitat enskilda besiktningsmän.

5.2 Analys

Konsumentverket bedömer att genomsnittsnivån för det förebyggande säkerhetsarbetet hos aktörerna god. Ingen av de undersökta verksamheterna hade så pass allvarliga brister att verksamheten behövde stoppas. Detaljnivån på redovisningarna har varierat och där underlaget varit bristfälligt har komplettering/förbättring begärts för att kunna göra en bedömning. Konsumentverket har även strävat efter att kunna ge förslag på eventuella förbättringsområden till respektive aktör.

Den vanligaste bristen är att besiktning och kontroll av banan inte har utförts av godkända alternativt tredjeparts besiktningsmän. Konsumentverket bedömde för dessa anläggningar att det är en säkerhetsbrist men att det i nuläget inte är en stor säkerhetsrisk.

5.3 Slutsatser

Konsumentverket bedömer att aktörerna har ett bra förebyggande säkerhetsarbete men att nästan alla behövde göra några förbättringar. I ungefär hälften av fallen bedömde Konsumentverket att förbättringsåtgärder behöver göras, men det var endast från tre företag som svar på förbättringar begärdes in. Den stora säkerhetsbristen är att anläggningarna inte har besiktigats av tredje part alternativt godkända besiktningsmän, vilket kan förklaras med att det råder brist på godkända besiktningsmän i Sverige. Konsumentverket uppmanar branschen att åtgärda säkerhetsbristen så att alla anläggningar kan besiktigas av godkända besiktningsmän. Aktörerna visar god vilja till att göra rätt och svarsfrekvensen har varit hög.

---

¹ ERCA European Ropes Course Association. <http://www.erca.cc/index.php/de/>. De utvecklar standarder och de ackrediterar

Bilaga 1. Information om marknadskontroll

Information om marknadskontroll av tjänster inom klättringsaktiviteter och äventyrsbanor

Konsumentverket genomför under åren 2014-2015 marknadskontroll av tjänster som erbjuds inom sportklättring, äventyrsbanor, zip-lines och höghöjdsbanor. Kontrollen omfattar även personlig skyddsutrustning som används inom sporten.

Tjänster som tillhandahålls av näringsidkare² ska leva upp till kraven i produktsäkerhetslagen³, PSL. Lagens syfte är att förhindra att varor och tjänster orsakar skada på person. Vid bedömningen av om en risk hos en tjänst ska anses som godtagbar och förenlig med en hög skyddsnivå ska hänsyn särskilt tas till bland annat

- hur tjänsten utförs
- säkerhetsinformation som lämnas.

Till stöd för att veta om tjänsten är säker kan man utgå ifrån de standarder som finns inom området. För äventyrsbanor finns SS-EN 15567:2015 del 1 och 2⁴.

Mer information finns i bilaga 1 och 2 samt på vår webbsida:

<http://www.konsumentverket.se/Foretag/Produktsakerhet/Tjanstesakerhet/>

<http://www.konsumentverket.se/Foretag/Produktsakerhet/Tjanstesakerhet/Systematiskt-sakerhetsarbete/>

Konsumentverket kommer dels att begära in dokumentation som visar att tjänsten är säker och dels att besöka äventyrsbanor och anläggningar. Vi kommer även att låta besiktningsman genomföra besiktningar av några anläggningar.

Personlig skyddsutrustning

För att komplettera kontrollen av tjänster har myndigheten också köpt in och låtit prova utrustning för klätterverksamhet, främst fallskydd.

Målsättning

Målsättningen är att

- verifiera att aktörer inom klättringsaktiviteter och äventyrsanläggningar har ett bra förebyggande säkerhetsarbete och tillhandahåller säkra tjänster
- verifiera att fallskyddsprodukter inom klättringsområdet på marknaden uppfyller gällande säkerhetskrav.
- säkerställa att relevant kunskap finns hos företagen beträffande krav på dokumentation och märkning.

---

² Enligt konsumenträtt är även ideella organisationer att betrakta som näringsidkare.

³ Produktsäkerhetslagen (2004:451), PSL

⁴ SS-EN 15567-1:2015 Sport- och fritidsutrustning - Äventyrsbanor - Del 1: Konstruktions- och säkerhetskrav samt

SS-EN 15567-2:2015 Sport- och fritidsutrustning - Äventyrsbanor - Del 2: Driftskrav
SIS Förlag AB 118 80 Stockholm

Resultatet kommer redovisas i rapporter som kommer finnas tillgängliga via www.konsumentverket.se
Marknadskontroll av klätterklubbar och aktörer är nu klar, en delrapport finns publicerad:
<http://publikationer.konsumentverket.se/sv/publikationer/rapporter/2015/rapport-2015-11-forebyggande-sakerhetsarbete-inom-klattring.html>

Marknadskontroll av Personlig skyddsutrustning är även den genomförd, rapporten kommer i slutrapporten för hela marknadskontrollen.

Bilagor

Bilaga 1. Marknadskontroll samt kort om Produktsäkerhetslagen

Bilaga 2. Vad kommer att ingå i kontrollen och hur kan jag förbereda mig?

På www.konsumentverket.se under *företag* kan du läsa mer om vad som gäller, där finns även länkar till kompletta lagstiftningar och föreskrifter.

Om du redan nu har frågor är du välkommen att kontakta oss

Karlstad

Kerstin Jönsson
Projektledare
kerstin.jonsson@konsumentverket.se
Tel. 054-194081

Stina Johansson
Utredare
stina.johansson@konsumentverket.se
Tel.054-194130

Marknadskontroll

Allmänt om marknadskontroll

Krav på att marknadskontroll ska bedrivas finns bl.a. i EU-förordning 765/2008 om ackreditering och marknadskontroll samt förordning (2005:893) om marknadskontroll av varor. Det är medlemsstaternas myndigheter som ska utföra marknadskontroll och härigenom tillse att produkter som saluförs uppfyller krav på säkerhet, hälsa, miljö och andra lagstadgade egenskaper. I Sverige är Konsumentverket en av flera marknadskontrollerande myndigheter.

Marknadskontroll syftar både till att skydda konsumenternas säkerhet och hälsa och till att säkerställa likvärdiga konkurrensförhållanden mellan företag.

Konsumentverkets marknadskontroll sker huvudsakligen som stickprovskontroller inom olika produktgrupper eller genom tillsynsbesök hos utvalda näringsidkare. Marknadskontroll kan också ske med anledning av ett olycksfall, eller på grund av information som Konsumentverket fått genom en anmälan, eller information från en annan medlemsstat.

Kort om Produktsäkerhetslagen

En av Konsumentverkets uppgifter är att se till att produktsäkerhetslagen (PSL 2004:451) följs. Lagen är till för att motverka att varor och tjänster orsakar skada på person vid normal och förutsebar användning.

Vid bedömningen av om en risk hos en vara eller tjänst ska anses som godtagbar och förenlig med en hög skyddsnivå, ska hänsyn särskilt tas till sådana risker som varan eller tjänsten kan föra med sig för vissa konsumentgrupper, särskilt barn och äldre. Detta innebär att en åtgärd kan vara motiverad även då skaderisken är liten.

Det är näringsidkaren som har bevisbördan för att en vara eller tjänst är säker. De säkerhetskrav som kan ställas på en vara eller tjänst preciseras ofta i Europastandarder.

Näringsidkarens skyldigheter

För att Konsumentverket ska kunna bedöma om en produkt uppfyller gällande krav är näringsidkaren skyldig att på begäran av verket lämna de upplysningar, handlingar, varuprover och liknande som behövs för tillsynen. Om en sådan begäran inte följs kan Konsumentverket förelägga näringsidkaren att fullgöra sin skyldighet. Ett sådant föreläggande förenas då normalt med ett vite.

Om en produkt eller tjänst skulle visa sig ha bristande skyddsverkan eller vara farlig på annat sätt kan näringsidkaren förbjudas att tillhandahålla produkten, åläggas att lämna säkerhets- eller varningsinformation samt åläggas att återkalla produkten. En näringsidkare som medvetet eller oaktsamt bryter mot lagen riskerar att åläggas en sanktionsavgift.

Den som tillhandahållit en farlig vara eller tjänst ska utan dröjsmål vidta de åtgärder som krävs för att förebygga skadefall. Om en näringsidkare får kännedom om att en vara som tillhandahålls eller har tillhandahållits är farlig ska tillsynsmyndigheten omedelbart underrättas, (23 § PSL). Samma regler gäller om det vid en genomförd tjänst har inträffat ett olycksfall med svåra skador

eller incident, som skulle kunna ge en allvarlig skada, och som skulle kunna härledas till brister i det förebyggande säkerhetsarbetet. Ni ska då också redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att i framtiden förebygga liknande händelser.

På , www.konsumentverket.se, under rubrikerna "Företag" vidare "produktsäkerhet" finns blanketter för underrättelse samt en vägledning för återkallelse och andra korrigerande åtgärder. På hemsidan kan man också ta del av lagstiftningen i sin helhet.

Anm: Med olycksfall menas en oönskad händelse som orsakat skada på person eller dödsfall. Med allvarligt tillbud menas en oönskad händelse som hade kunnat leda till en allvarlig personskada eller ett dödsfall.

Vad kommer att ingå i kontrollen och hur kan jag förbereda mig?

Konsumentverket kommer att begära in dokumentation för granskning men även utföra besök och besiktningar.

Tjänsteleverantörerna ska kunna redovisa att de har en säker övervakning av tjänsten och att de har ett förebyggande säkerhetsarbete där bland annat följande uppgifter ska finnas

- beskrivning av verksamheten och hur tjänsten utförs
- vilken säkerhetsinformation som näringsidkaren lämnar till konsument
- rutiner för övervakning av konsument
- hur man arbetar med förebyggande med risker tex. via riskanalys och säkerhetsplanering i verksamheten
- redovisning av hur olyckor och incidenter dokumenteras och följs upp (ev. åtgärdsplaner)
- hur man hanterar personlig skyddsutrustning som används i verksamheten
- rutiner för att säkerställa att anläggningen är säker (tex. underhåll, besiktning, egenkontroll och liknande)
- personalens kompetens
- räddningsplan.

Konsumentverket kommer även att utföra ett antal stickprovs-besiktningar på anläggningar (klätterväggar och äventyrsbanor). Dessa besiktningar kommer utföras av besiktningsmän och utgå från tillämpliga standarder som till exempel:

- SS-EN 12572:2007 Artificiella klätterkonstruktioner
- SS-EN 15567-1:2015 Äventyrsbanor - Del 1: Konstruktions- och säkerhetskrav samt
- SS-EN 15567-2:2015 Äventyrsbanor - Del 2: Driftskrav

När det gäller personlig skyddsutrustning kommer vi att titta på hur tjänsteleverantören hanterar den, att utrustning som används är CE-märkt (där så är tillämpligt) samt att skötsel överensstämmer bland annat med tillverkarens bruksanvisning.

Bilaga 2. Begäran om uppgifter angående äventyrstjänster

Konsumentverket utför under åren 2014-2015 en marknadskontroll av tjänster som erbjuds inom sportklättring, inomhusklättring, äventyrsbanor, zip-lines och höghöjdsbanor.

Mer information om marknadskontrollen finns i det varselbrev som skickades till er i somras på Konsumentverkets websida. <http://www.konsumentverket.se/Nyheter/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2014/Kontroll-av-klattertjanster/>

Tjänster som tillhandahålls av näringsidkare ska leva upp till kraven i produkt-säkerhetslagen⁵, (PSL), och vara säkra. Tjänsteleverantörerna ska kunna redovisa att de har en säker övervakning av tjänsten, att utrustning som ingår i tjänsten är säker samt att de har ett förebyggande säkerhetsarbete.

För att Konsumentverket ska kunna bedöma säkerheten i tjänsten behöver vi ytterligare information.

Er uppgift

Ni uppmanas att skriftligen lämna in dokumentation som visar att tjänsten är säker. Hänvisa gärna till webbsida som alternativ om komplett information finns där.

- Besiktningsprotokoll före idrifttagning av anläggningen.
- Senaste besiktningsprotokoll från årlig besiktning av anläggning.
- Beskriv om anläggningen exempelvis uppfyller kraven i SS-EN 15567:2015 del 1 och 2⁶ om inte annat tekniskt underlag (om inte detta framgår av besiktningsprotokoll).

Utöver besiktningsprotokoll ska följande besvaras, alternativt redovisas dokument:

- Beskrivning av verksamheten och hur tjänsten utförs (kan vara hänvisning till webbplats).
- Regler för konsumenten för att använda (ex. klättra) anläggningen såsom ålderskategorier, funktionshinder etc.
- Säkerhetsinformation och introduktion för konsumenten innan de får använda anläggningen.
- Rutiner för övervakning av konsument.
- Beskrivning av förebyggande arbete för att reducera risker tex. via riskanalys och säkerhetsplanering i verksamheten.
- Rutiner för hur olyckor och incidenter dokumenteras och följs upp (ev. åtgärdsplaner).
- Rutiner för spårbarhet, inspektion och underhåll av personlig skyddsutrustning som används i verksamheten. Rutiner för att säkerställa att anläggningen är säker (underhåll, egenkontroll och liknande).
- Krav på och upprätthållande av personalens kompetens för övervakning av aktiviteter.
- Räddningsplan-krisplan.

⁵ Produktsäkerhetslagen (2004:451), PSL

⁶ SS-EN 15567-1:2015 Sport- och fritidsutrustning - Äventyrsbanor - Del 1: Konstruktions- och säkerhetskrav samt

SS-EN 15567-2:2015 Sport- och fritidsutrustning - Äventyrsbanor - Del 2: Driftskrav
SIS Förlag AB 118 80 Stockholm

Ert svar, undertecknat av behörig person, ska ha kommit in till Konsumentverket senast den **15 oktober**. Ange ert organisationsnummer i svaret.

Ärendets handläggning

Som näringsidkare är ni skyldig att på begäran av Konsumentverket yttra er och lämna upplysningar. Om ni inte yttrar er kan Konsumentverket förelägga er att uppfylla skyldigheten vid vite.

I bifogad bilaga finns kortfattad information om näringsidkares övriga skyldigheter samt om gällande regler i produktsäkerhetslagen (2004:451). Mer riktad information finns även i det varselbrev som skickats ut 2015-07-20 angående äventyrstjänster, återfinns på: <http://www.konsumentverket.se/Om-oss/Nyheter-och-aktuella-fragor/Nyheter/Nyhetsarkiv-2015/Fortsatta-marknadskontroller/>

Handläggare

Stina Johansson

Kort om produktsäkerhetslagen

En av Konsumentverkets uppgifter är att se till att produktsäkerhetslagen (2004:451) följs. Lagen är till för att motverka att varor och tjänster orsakar skada på person vid normal och förutsebar användning.

Vid bedömningen av om en risk hos en vara eller tjänst ska anses som godtagbar och förenlig med en hög skyddsnivå, ska hänsyn särskilt tas till sådana risker som varan eller tjänsten kan föra med sig för vissa konsumentgrupper, särskilt barn och äldre. Detta innebär att en åtgärd kan vara motiverad även då skaderisken är liten.

Det är näringsidkaren som har bevisbördan för att en vara eller tjänst är säker. De säkerhetskrav som kan ställas på en vara eller tjänst preciseras ofta i Europastandarder.

Om en produkt eller tjänst skulle visa sig ha bristande skyddsverkan eller vara farlig på annat sätt kan näringsidkaren förbjudas att tillhandahålla produkten, åläggas att lämna säkerhets- eller varningsinformation samt åläggas att återkalla produkten. En näringsidkare som medvetet eller oaktsamt bryter mot lagen riskerar att åläggas en sanktionsavgift.

Den som tillhandahållit en farlig vara eller tjänst ska utan dröjsmål vidta de åtgärder som krävs för att förebygga skadefall. Om en näringsidkare får kännedom om att en vara som tillhandahålls eller har tillhandahållits är farlig ska tillsynsmyndigheten omedelbart underrättas, (23 § PSL). Samma regler gäller om det vid en genomförd tjänst har inträffat ett olycksfall med svåra skador eller incident, som skulle kunna ge en allvarlig skada, och som skulle kunna härledas till brister i det förebyggande säkerhetsarbetet. Ni ska då också redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att i framtiden förebygga liknande händelser.

På Konsumentverkets webbplats, www.konsumentverket.se, under rubrikerna "Företag" vidare "produktsäkerhet" finns blanketter för underrättelse samt en vägledning för återkallelse och andra korrigerande åtgärder. På hemsidan kan man också ta del av lagstiftningen i sin helhet.

Anm: Med olycksfall menas en oönskad händelse som orsakat skada på person eller dödsfall. Med allvarligt tillbud menas en oönskad händelse som hade kunnat leda till en allvarlig personskada eller ett dödsfall.

